

Neljän järjestön kysely pitkäaikaissairastamisen kustannuksista 2023

Tutkimustulokset

Risto Heikkinen

erityisasiantuntija

Tutkimuksen vastaajien taustatietoja

- Kyselyllä selvitettiin vastaajien kokemuksia lääkeomavastuista, sote-asiakasmaksuista ja terveydenhuollon matkakustannuksista sekä näihin liittyvistä maksukatoista
- Kysely herätti suurta mielenkiintoa: vastaajia **5 039**
  - vuonna 2018 vastaavassa kyselyssä oli 1 898 vastaajaa
  - vastaajalla oli mahdollisuus jättää vastaamatta kaikkiin kohtiin: kaikki maksut eivät kosketa kaikkia
  - reumasairaus, suolistosairaus, psoriasis, allergia, ihosairaus, astma
- Vastaajista
  - 81 % naisia
  - 19 % miehiä
  - 40 % eläkeläisiä
  - 42 % koko- tai osapäivätyössä tai yrittäjänä

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia

- 66 %:lla vastaajista oli vähintään toinen pitkäaikaissairaus (n = 4 978)
- 53 % kokee sairautensa/sairauksiensa vaikuttavan toimintakykyyn **vähintään melko paljon** (n = 5 028)
  - 28 % melko tai erittäin vähän
- 63 % on vähintään **melko tyytyväisiä** elämäänsä,
  - melko tai erittäin tyytymättömiä 19 % (n = 5 028)
- kolmesta maksukatosta lääkekatto tunnetaan parhaiten (94 %, n = 5 015), vähiten tunnettu on matkojen maksukatto (61 %, n = 4 987)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: lääkekatto 626,94 € (1)

Lääkkeiden hinnan vuoksi (n = 2 851)

- 55 % pyytänyt toista, halvempaa lääkettä
- 36 % siirtänyt lääkkeen hankkimista
- 23 % saanut rahaa esimerkiksi perheenjäseneltä tai ystävältä
- 22 % jättänyt ostamatta muita välttämättömiä hankintoja
- 15 % jättänyt lääkärin suosittelman lääkkeen hankkimatta
- 7 % ottanut lainaa
- 7 % hakenut toimeentulotukea (n = 191)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: lääkekatto 626,94 € (2)

- 62 % kannattaa lääkeomavastuun jaksottamista (n = 5 010)
  - 54 % kannattaa neljässä osassa maksamista (n = 3 078)
  - 22 % kannattaa 12 osassa maksamista (n = 3 078)
- 46 % on vähintään melko tyytyväinen nykyiseen lääkekorvausjärjestelmään (n = 5 014)
  - 25 % melko tai erittäin tyytymätön

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: lääkekatto 626,94 € (3)

- 22 % kokee erityisen kalliiden lääkkeiden ostamisen aiheuttaneen taloudellisia haasteita (n = 4 999)
  - 62 %: ei koske minua tai lääkkeeni ei ole erityisen kalliita
- 42 %:lla kuluu vuodessa enemmän kuin 600 euroa lääkärin määräämiin, lääkekattoa kerryttäviin lääkkeisiin (n = 4 979)
- 21 %:lla kuluu vuodessa enemmän kuin 600 euroa lääkekattoa ei-kerryttäviin lääkkeisiin tai apteekkituotteisiin (n = 4 988)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: sote-asiakasmaksukatto 762 € (1)

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen vuoksi (n = 1 692):

- 38 % siirtänyt menemistä sosiaali- ja terveydenhuoltoon
- 38 % jättänyt ostamatta muita välttämättömiä hankintoja
- 33 % saanut rahaa esimerkiksi perheenjäseneltä tai ystävältä
- 23 % jättänyt menemättä sosiaali- ja terveydenhuoltoon
- 9 % hakenut toimeentulotukea
- 8 % ottanut lainaa (n = 141)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: sote-asiakasmaksukatto 762 € (2)

Onko kohdallasi kohtuullistettu tai jätetty perimättä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja (n = 4 775):

- 74 % ei ole ollut tarvetta
- 23 % ei, sillä en ole tiennyt mahdollisuudesta
- 2 % olen hakenut, mutta päätös oli kielteinen
- 1 % olen hakenut ja saanut (n = 37)

- 24 %:lla menee vuodessa vähintään 400 euroa muihin kuin asiakasmaksukattoa kerryttäviin terveydenhuollon menoihin (n = 4 881)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: matkakatto 300 €

Oletko hakenut matkakorvauksia Kelalta (n = 4 990)

- 78 % ei ole hakenut matkakorvauksia
- 18 % on hakenut (n = 896)

Sairaanhoidon ja kuntoutuksen matkakustannusten vuoksi (n = 1 097)

- 36 % jättänyt hankkimatta muita välttämättömiä asioita
- 33 % saanut rahaa perheenjäseneltä tai ystävältä
- 27 % siirtänyt hoitoon tai kuntoutukseen menemistä
- 18 % jättänyt menemättä hoitoon tai kuntoutukseen (n = 200)

Tutkimuksen keskeisiä tuloksia: kokonaiskustannukset

Kuinka suurena rasitteena koet pitkäaikaissairaudesta koituvat kustannukset suhteessa kokonaistaloudelliseen tilanteeseesi? (n = 4 943)

- 47 % kokee rasitteen vähintään melko suurena
  - 27 % melko tai erittäin pienenä rasitteena

Mikä olisi mielestäsi kohtuullinen yhteenlaskettu maksukattojen vuosiomavastuu? (n = 4 836)

- 69 % alle 750 euroa
- 13 % yli 1 000 euroa

Kiitoksia!

